

Årsrapport 2021

Senter for omsorgsforskning, sør

Innhold

Om oss	3
Tilbakeblikk på 2021	4
Ansatte ved Senter for omsorgsforskning, sør	6
Medlemmer i 2021	7
Våre forskningsprosjekter	8
Pågående Phd og postdoc- prosjekter	9
Prosjektpresentasjoner.....	10
Formidling.....	20
Regionalt samarbeid med USHT-ene	21
Vedlegg 1 - Prosjektoversikt over alle forskningsprosjekter ledet av SOF, sør	22
Vedlegg 2 - Publikasjoner	23

Om oss

Senter for omsorgsforskning, sør (SOF, sør) ble etablert i 2008 av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) som del av en nasjonal struktur med fem regionale sentre for omsorgsforskning.

Senteret er et samarbeid mellom Universitetet i Agder (UiA) og Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Det har én avdeling ved Institutt for helse- og sykepleievitenskap (UiA) i Grimstad og én ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap (USN) i Porsgrunn. Senteret dekker Agder og Telemark og Vestfold fylker.

Styringsgruppa møtes to ganger i året, og har representasjon fra følgende partnere:

- USN
- UiA
- Senter for e-Helse (UiA)
- Grimstad kommune
- Sandefjord kommune
- USHT Agder øst
- USHT Vestfold

I 2021 hadde SOF, sør seks heltidsstillinger (100%), tre deltidsstillinger (80%, 20% og 15%), tolv Ph.d.-kandidater, én post.doc-stilling og sju assosierte medlemmer.

Vår visjon og vårt samarbeid

Vår visjon er å styrke og utvikle den kunnskapsbaserte helse- og omsorgstjenesten i kommunene gjennom å bidra med forskning og samhandling. Dels vil vi ny og bedre kunnskap, dels ved å formidle kunnskapen til folk i kommunene i Agder, Telemark og Vestfold. Det er viktig for oss å ha tett kontakt med de miljøene i hver kommune som har med helse- og omsorgstjenestene å gjøre. Det samme gjelder for de fem Utviklingssentrene (USHT) i Region sør:

- USHT Agder øst
- USHT Agder vest
- USHT Vestfold
- USHT Telemark

Vårt mandat

Senterets mandat er å styrke omsorgstjenestens kunnskapsgrunnlag gjennom å samle, produsere og formidle kunnskap om omsorg og omsorgsarbeid i norske kommuner.

Tilbakeblikk på 2021

2021 var preget av den gradvise opphevingen av de pandemirelaterte restriksjonene. For oss ved SOF, sør ble dette et år for økt aktivitet og nye muligheter. Smått om senn gjenopptok vi oppgaver som inntil nå hadde måttet vente en stund, fra datainnsamling til reising for deltakelse på møter og konferanser. En overraskende og positiv oppdagelse var at de nye digitale rutinene som pandemien hadde innebåret, ga en sterkere fellesskapsopplevelse oss kolleger imellom trass i den ulike geografiske og institusjonelle tilhørigheten vår.

Året bød også på flere spennende nyheter: Vi lanserte et Kommuneforskningsprogram for masterstudenter ved Universitetet i Agder (UiA). Her startet seks masterstudenter i et pilotprosjekt for forskning i ulike kommuner i Agder.

Stiftelsen Dam besluttet å tildele midler til SOF, sør for å evaluere Voksenskolen for personer med demens. Barne- og familiedepartementet støttet mot slutten av 2020 en undersøkelse som nå er i gang, om tilrettelegging for tros- og livssynsutøvelse i helse- og omsorgstjenestene. SOF, sør samarbeider dessuten med de andre nasjonale sentrene for omsorgsforskning om en kartlegging av ufullstendige helse- og omsorgstjenester. Denne er finansiert av Helsedirektoratet.

SOF, sør samarbeidet dessuten tett med Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) i Agder Vest, Agder Øst, Telemark og Vestfold. USHT-ene utgjør viktige samarbeidspartnere og kompetanseenheter i regionen både når det gjelder forskning, fagutvikling, kompetanse og formidling. I året som gikk intensiverte vi dette samarbeidet. Vi hadde månedlige kontaktmøter der vi utvekslet informasjon og oppdaterte hverandre om det regionale utfordringsbildet. Det at vi intensiverte samarbeidet slik, opplevdes som svært

betydningsfullt blant annet fordi reformarbeidet i sektoren nå øker. I tillegg øker behovet for å styrke kapasiteten både hva utviklings- og forskningsprosjekter angår. Det tette USHT-samarbeidet vårt har medført en sterkere regional forankring av den forskningen og det utviklingsarbeidet vi skal gjøre sammen med USHT-ene og SOF, sør samarbeidet i 2021 både om dokumentasjon og om utvikling av flere prosjekter. Som følge av dette gode samarbeidet har vi nå en sterkere nærhet til praksisfeltet.

Medarbeidere ved begge vertsinstitusjonene våre (Universitetet i Sørøst-Norge og Universitetet i Agder) samarbeidet dessuten godt med statsforvalterne og USHT-ene om veiledning av kommunale deltakere i regjeringens kvalitetsreform for eldre: Leve Hele Livet (LHL). Vi arrangerte en fagsamling i samarbeid med USHT-ene i regionen der deltakere i LHL-prosjekter presenterte arbeidet sitt. Vi fikk gleden av å drøfte LHL-erfaringene både med de kommunale deltakerne selv og med representanter for USHT-ene. Samlingene bød dette også på relevant faglig påfyll i form av innlegg om eldre og rus/psykisk helse, og muligheten til nettverksbygging om LHL-relaterte problemstillinger.

Ansatte ved SOF, sør bidrar til merverdi for vertsinstitusjonene gjennom deltakelse i forskningsgrupper, strategiplanlegging, deltakelse i forskningslederforum, arrangering av bokbad for ph.d.-kandidatene og gjennom andre læringsaktiviteter som undervisning og veiledning på bachelor-, master- og phd-programmer.

Også flere viktige utgivelser har i 2021 kommet fra medarbeidere ved SOF, sør. I tillegg til fagfellevurderte vitenskapelige bøker og artikler bidro vi til Omsorgsbiblioteket med en kunnskapsoppsummering om fysisk aktivitet i psykisk helsearbeid og én om kjerneelementene i Leve Hele Livet-reformen. Vi deltok i arbeidet med rapporten om erfaringer med COVID-19 i norske sykehjem, og med en rapport om forbyggende og helsefremmende hjemmebesøk til eldre.

Sist, men ikke minst: Medarbeidere fra SOF stod bak en rekke kronikker og presseoppslag: Om sykepleiermangel i eldreomsorgen, konsekvenser av kommersielle velferdsleverandører, å eldes som innvandrere i Norge og om pårørendeomsorg.

Brooke Ann Hollister
Forskningsleder

Heidi Haukelien
Stedlig leder USN

Bjørnulf Arntsen
Daglig leder UiA

Ansatte

ved Senter for omsorgsforskning, sør

Brooke Hollister, UiA

Faglig leder (100%)

Sosiolog med fokus på mennesker med demens og deres pårørende

Heidi Haukelien, USN

Forsker, stedlig leder (100%).

Sosialantropolog og sykepleier med fokus på styring av helse- og velferdstjenester og velferdspolitik.

Bjørnulf Arntsen, UiA

Daglig leder/stipendiat (100%)

Statsviter med fokus på styring og koordinering gjennom nettverk

Per-Gunnar Disch, USN

Forsker (100%)

Fokus på helse- og omsorgspolitik

Björg Dale, UiA

Professor (15%)

Sykepleier med fokus på eldreomsorg og kommunale helse- og omsorgstjenester

Jorun Rugkåsa, USN

Professor II (20%)

Sosiolog med fokus på psykiatriske helsetjenester

Terje Emil Fredwall, UiA

Forsker (100% fra 2021)

Fokus på etikk, humaniora, og kriminologi

Linda Madsen, USN

Forsker (100%)

Sosialantropolog med fokus på STS, velferdsteknologi og pandemier

Krisztina Czinki, UiA

Prosjektleder (80%, vikar)

Pedagogisk psykologi

Ansatte i phd og postdoc stillinger er listet opp på side 9-10 under 'Pågående p.hd- og postdoc-prosjekter'

Medlemmer i 2021

Medlemmer av styringsgruppa

Bjørnulf Arntsen (Daglig leder, Senter for omsorgsforskning, sør, UiA)

Silje Bjerkaas (Leder, USHT Agder (øst), Grimstad kommune)

Pia Cecilie Bing-Jonsson (Dekan, USN)

Heidi Haukelien (Førstemanuensis, USN)

Per Gunnar Disch (Førstelektor, USN)

Mariann Fossum (Instituttleder, UiA)

Nina Elisabeth Blegen (Instituttleder, USN)

Siri Håvås Haugland (Instituttleder, UiA)

Brooke Hollister (Førstemanuensis og faglig leder, Senter for omsorgsforskning, sør, UiA)

Ragni MacQueen Leifson (Administrativ leder, Senter for e-helse, UiA)

Ellinor Bakke Åsen (Leder, USHT Vestfold, Sandefjord kommune)

Assosierte sentermedlemmer

Geir Vegard Berg (25%) (Førstemanuensis, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, UiA)

Tilknyttet senteret gjennom prosjektet Voksenskolen

Beate Lie Sverre (Førstemanuensis, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, USN)

Tilknyttet senteret gjennom prosjektet ROMEO (Rus Og Mental helse og Eldreomsorgens Organisering)

Åshild Slettebø (Professor, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, UiA)

Tilknyttet senteret gjennom prosjektet Standardisert forløp for hjemmedød. Mer hjemmetid, bedret samhandling (i samarbeid med Seljord kommune)

Tonje Holte Stea (Førstemanuensis, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, UiA)

Tilknyttet senteret gjennom prosjektet Aronia prosjekt

Mario Vianna Vettore

Tilknytting til SOF, sør: Oral health

Professor, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, UiA

Trygve Johannes Lereim Sævareid

Tilknytting til SOF, sør: palliativomsorg, forhåndssamtaler

Førstemanuensis, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, UiA

Ellen Margrete Iveland Ersfjord

Tilknytting til SOF, sør: utviklingshemming, ernæring

Postdoktor, Institutt for helse- og

sykepleievitenskap, UiA

Forskningsprosjektene våre

Forskningsprosjektene våre skal styrke forståelsen av hva god omsorg er og kan være, og av hva som skal til for at god omsorg kan virkeliggjøres i kommunal praksis.

Selv om mandatet vårt gjelder de kommunale helse- og omsorgstjenestene, eksisterer ikke disse i noe vakuum. De blir til i samspill med andre aktører og tjenester (pårørende, frivillige, skoler, fengsler, spesialisthelsetjenesten etc.). Våre forskningsprosjekter skal søke å favne helheten i dette samspillet.

Helse- og omsorgstjenestene preges dessuten av strukturelle rammebetingelser som kan ha lokalt - men også regionalt og nasjonalt - opphav. Tjenestene preges også av en situasjon der internasjonale ideologiske trender møter omsorgspraksiser med historiske røtter i andre tradisjoner. Våre forskningsprosjekter skal kritisk analysere innvirkningen av slike strukturelle rammebetingelser og internasjonale trender på de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Forskningsprosjektene våre skal bidra til regional utvikling og innovasjon, samtidig som de alltid skal kjennetegnes av høy bevissthet om den

historiske konteksten for dette innovasjons- og utviklingsarbeidet. Senteret søker aktivt ekstern finansiering av forskningsprosjekter for å oppnå mål innenfor satsingsområdene våre.

Fakta:

I 2021 arbeidet SOF, sør med tretten forskningsprosjekter og ett utdanningsprosjekt. Vi stod for ledelsen av seks av disse. Forskningsprosjektene finansieres fra blant annet Norges Forskningsråd, Helse- og omsorgsdepartementet, Norges Handikapforbund, Universitetet i Sørøst-Norge (USN), Universitetet i Agder (UiA) og Stiftelsen Dam. Blant partnerne i prosjektene vi leder er alle de regionale sentre for omsorgsforskning, UiA, USN, NORCE, kommuner i Agder, Vestfold og Telemark, USHT-ene i regionen, Telemarkforskning samt andre nasjonale og utenlandske institusjoner innenfor høyere utdanning.

På de neste sidene følger en oversikt over de pågående ph.d.- og postdoc- prosjektene våre. Deretter presenterer vi noen utvalgte prosjekter som kan bidra til å belyse bredden i forskningsaktiviteten vår.

Pågående ph.d.- og postdoc-prosjekter

Elin Rogn Nilsen (UiA)

Tittel på avhandling: Helhetlige pasientforløp i kommunene

Startet i 2016 – planlegger disputas i 2023

Veiledere: Bjørg Dale (UiA), Ulrika Söderhamn (UiA), Brooke Hollister (UiA)

Bjørnulf Arntsen (UiA)

Tittel på avhandling: Interkommunalt samarbeid om helsetjenester – Strukturer, prosesser og konsekvenser

Startet i 2014 – planlegger disputas i september 2022

Veiledere: Tor Ivar Karlsen (UiA), Dag Olaf Torjesen (UiA)

Torunn Vatnøy (UiA)

Tittel på avhandling: Sykepleiekompetanse ved Kommunal akutt døgnenhet (KAD)

Startet i 2017 – planlegger disputas i 2023

Veiledere: Bjørg Dale (UiA), Tor Ivar Karlsen (UiA), Marianne S. Skinner (SOF øst)

Anne Jørstad Antonsen (UiA)

Tittel på avhandling: Rusmiddelbruk og rusmiddelavhengighet blant eldre hjemmeboende

Startet i 2019 – planlegger disputas i 2023

Veiledere: Åshild Slettebø (UiA), Hans Inge Sævareid (UiA)

Alison Eriksen (UiA)

Tittel på avhandling: Kartlegging og analyse av henvendelser til Pasient- og brukerombudet

Startet i 2021 – planlegger disputas i 2023

Veiledere: Terje Emil Fredwall (UiA), Inger Beate Larsen (UiA)

Kristin Briseid (UiA)

(postdoc) Tittel på avhandling: Fastlegeordningens møte med depresjon og alkoholmisbruk hos eldre (ROMEIO)

Startet i 2020 – planlegger ferdigstilling i 2023

Veileder: Brooke Hollister (UiA)

Zeljka Cvetkovic (USN)

Tittel på avhandling: Hva er implikasjonene av fastlegers og kommunale tjenesteyteres tjenester på den strukturelle sårbarheten til eldre innvandrere med psykisk sykdom og/eller rusproblemer? (ROMEIO)

Startet i 2019 – planlegger disputas i 2023

Veileder: Beate Lie Sverre (USN)

Kristin Lunde (USN)

Tittel på avhandling: Hvordan opplever fastleger og kommunale tjenesteytere medvirkning fra pårørende, og implementeres nasjonale retningslinjer for denne typen medvirkning? (ROMEIO)

Startet i 2019 – planlegger disputas i 2023

Veiledere: Heidi Haukelien (USN), Kirsti Skovdahl (USN), Bjørg Landmark (USHT Drammen)

Marthe Lilleøy Aabø (USN)

Tittel på avhandling: Hvordan påvirker bestiller-utfører modellen kommunikasjonsflyt, beslutningstaking og prioritering av tjenester knyttet til eldre med psykisk sykdom og/eller rusproblemer? (ROMEIO)

Startet i 2019 – planlegger disputas i 2023

Veileder: Heidi Haukelien (USN)

Vigdis Aaltvedt (USN - OFFPHD)

Tittel på avhandling: Tilrettelegging av individuelt tilpassede tjenester til hjemmeboende yngre personer med demens.

Startet i 2018 – planlegger disputas i 2022

Veileder: Heidi Haukelien (USN)

Lise Ellingsen Langemyhr (USN)

Tittel på avhandling: Tjenesteshop i Larvik

Startet i 2019 – planlegger disputas i 2022

Veileder: Heidi Haukelien (USN)

Oda Woll Naug (USN)

Tittel på avhandling: Individual plans for older adults with MH/SUDs (ROMEIO & ISP)

Startet i 2021 – planlegger disputas i 2024

Veileder: Linda Madsen (USN)

En oversikt over utvalgte forskningsprosjekter

1. ROMEO – Rus Og Mental helse og Eldreomsorgens Organisering

Prosjektperiode: 2019 - 2023

Prosjekteier og -leder: SOF, sør USN v/ Jorun Rugkåsa og Heidi Haukelien

SOFs rolle: Prosjektledelse

Finansieringskilder: Norges Forskningsråd

Samarbeidspartnere: Aldring og helse, Velferdsforskningsinstituttet NOVA, Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid NAPHA, OsloMet, EldreForsk USN, University of California San Francisco, Columbia University

ROMEOs overordnede forskningsspørsmål er: Hvordan påvirker den strukturelle organiseringen av kommunale tjenester pasientforløp for hjemmeboende eldre med psykiske lidelser og/eller rusproblemer? Vi fokuserer på tre sentrale utøvere av omsorg for denne gruppen pasienter: (i) fastlegen, (ii) kommunale helse- og omsorgstjenester, og (iii) pårørende. Vi utforsker hvordan disse aktørene jobber i forhold til pasientgruppa. Dessuten ser på hvordan fastlegeordningen, organiseringen av kommunale tjenester i en bestiller- og en utførerdel og nasjonale retningslinjer for pårørendemedvirkning påvirker arbeidsmåter og dermed forløpene. Undergrupper av pasientgruppa kan, gitt deres

strukturelle posisjon, ha spesifikke sårbarheter i møtet med tjenestene. Vi har derfor valgt å spesifikt inkludere eldre innvandreres erfaringer.

Prosjektet består av fem arbeidspakker som undersøke følgende spørsmål om kommunale tjenester til eldre mennesker med psykiske lidelser (unntatt demens) og/eller rusproblemer:

- Arbeidspakke 1: Hvordan identifiserer, behandler og samhandler fastlegene om denne gruppa, og har Fastlegeordningen noen betydning for dette?
- Arbeidspakke 2: Påvirker den organisatoriske delingen mellom bestilling og utøvelse av kommunale tjenester hvordan behovene til denne gruppen prioriteres?
- Arbeidspakke 3: Hvordan ser fastlegen og kommunale tjenesteutøvere på pårørendemedvirkning, og følges de nasjonale retningslinjene for slik involvering?
- Arbeidspakke 4: Hva er implikasjonene av fastlege- og kommunehelsttjenestene for den strukturelle sårbarheten til eldre innvandrere med psykiske lidelser og/eller rusproblemer?
- Arbeidspakke 5: Hvordan kan funnene fra dette forskningsprosjektet implementeres i tjenestene og utdanningssystemet?

Prosjektet, som løper fra 2019- 2023, er finansiert av Norges Forskningsråd (ref: 286611) og mottok NOK15mill, gjennom HELSEVEL-programmet.

Nettside:

2. Kartlegging av hvordan kommunene tilrettelegger for tros- og livssynsutøvelse for brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester

Prosjektperiode: 2021 - 2022

Prosjekteier og -leder: USN
v/ Per Gunnar Disch

SOFs rolle: Prosjektledelse

Finansieringskilder: Barne- og familiedepartementet (BFD)

Mål og visjon med prosjektet:

For de fleste er det en selvfølge å leve ut sin tro og sitt livssyn. Men for mennesker som er avhengige av hjelp fra andre, er muligheten til tros- og livssynsutøvelse ikke alltid like selvfølgelig, og kan by på utfordringer. Noen trenger hjelp til å uttrykke ønskene og behovene sine, og noen trenger tilrettelegging for å kunne praktisere dette. For mange blir derfor den kommunale helse- og omsorgssektoren viktig i tilretteleggingen for tros- og livssynsutøvelse. Norge har gjennom både nasjonale og internasjonale forpliktelser et ansvar for å sørge for at enhver står fritt til å velge og utøve en tro eller et livssyn. For de kommunale helse- og omsorgstjenestene innebærer dette blant annet et ansvar for å sørge for tilrettelegging av omsorgstilbud der også kulturelle og åndelige behov blir hensyntatt og ivaretatt i samsvar med den enkeltes ønske, bakgrunn og tilhørighet (Prop. 130 L (2018–2019)).

Prosjektoppsummering (metode, gjennomføring og virking):

Utgangspunktet for prosjektet er forholdet mellom den faktiske tilstanden i kommunenes helse- og omsorgstjeneste og statens uttalte intensjoner om

utøvelse av tros- og livssynsutøvelse for brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester. På bakgrunn av dette har prosjektet belyst hvordan kommunene ivaretar tros- og livssynsutøvelse, og hvilke muligheter og utfordringer som preger arbeidet med å tilrettelegge for tros- og livssynsutøvelse i tjenestene.

Prosjektet har følgende hovedproblemstilling:

Hvordan ivaretas tjenestemottakernes rettigheter og muligheter til tros- og livssynsutøvelse i den kommunale helse- og omsorgstjenesten?

Vi arbeider med tre underproblemstillinger som gjelder:

- Brukernes behov for bistand i tros- og livssynsutøvelse, slik helse- og omsorgstjenesten vurderer dette
- Helse- og omsorgstjenestens tilbud om bistand og tilrettelegging for å møte brukernes behov
- Samhandlingen mellom tros- og livssynssamfunn og helse- og omsorgstjenesten, sett fra kommunens side og fra tros- og livssynsorganisasjonenes side.

Problemstillingen belyses fra en kommunal synsvinkel, supplert med perspektiver fra tros- og livssynsorganisasjoner, føringer fra statlige myndigheter og relevante tidligere studier, jf. kapittel 2

Publikasjoner:

3. Erfaringer med COVID-19 i norske sykehjem

Prosjektperiode: 2020 - 2021

Prosjekteier og -leder: SOF, Vest, Høgskulen på Vestlandet v/ Frode Fadnes Jacobsen

Samarbeidspartnere: SOF, nord, midt, øst og sør

SOFs rolle: Forskning og formidling

Finansieringskilder: Koronakommisjonen

Mål og visjon med prosjektet:

På oppdrag fra Koronakommisjonen fremskaffet SOF kunnskap om erfaringer med covid-19-pandemien ved norske sykehjem. Oppdragets hovedspørsmål var:

- I hvilken grad var sykehjemmene forberedt på en pandemi?
- I hvilken grad klarte personalet å finne tilpasninger dersom de ikke klarte å ivareta beboerens behov som tidligere?
- Hvilke prioriteringer utspilte seg i praksis mht. oppgaver og omsorg for beboere med ulike behov (både internt og knyttet til samhandling eksternt)?
- Hvilke erfaringer gjorde de pårørende seg i denne krevende situasjonen?

Prosjektoppsummering:

For å besvare kommisjonens spørsmål innen oppdragets svært korte tidsrammer gjennomførte hvert regionale SOF kvalitative case-studier ved fem sykehjem i fem ulike kommuner lokalisert i de fem «gamle» helseregionene i Nord-, Midt-, Vest-, Sør- og Øst-Norge. Vi utforsket erfaringer i dybden for derigjennom å fremskaffe og dokumentere forhold knyttet til sykehjemmenes håndtering av covid-19-pandemien. I tillegg til case-studiene ble det redegjort for SARS-CoV-2 virus smitte og covid-19 relaterte dødsfall i sykehjemsektoren som helhet fra 1. mars 2020 til 28. februar 2021, basert på utleverte nasjonale data fra Folkehelseinstituttet.

Publikasjoner:

4. Connecting ORAL health – and home care services for patients receiving home care in Norway

Prosjektperiode: 2021 - 2024

Prosjekteier og -leder: TKS øst, UiO, Per Gunnar Disch (USN)

Samarbeidspartnere: SOF rolle: deltar i styringsgruppe

Finansieringskilder: NFR

Mål og visjon med prosjektet:

Eldrepopulasjonen i Norge øker, og det forventes økt behov for helse- og omsorgstjenester som for eksempel helsetjenester i hjemmet. Oral helse hos eldre i hjemmetjenesten er ofte forsømt, noe som kan gi alvorlig sykdom, smerter, dårlig ernæring og dårlige psykososiale forhold. God munnhelse betyr mye for allmenntilstanden, ernæringstilstanden, for kommunikasjon, utseende, selvfølelse, velbefinnende og livskvalitet. Forebyggende tiltak er viktige for å kunne forhindre forfall av oral helse og for å øke livskvaliteten.

Hovedmålet med prosjektet er å utvikle ny kunnskap om behov for og organisering av tannhelsetjenester til eldre hjemmeboende pasienter, og å legge til rette for et bærekraftig, helhetlig tjenestetilbud og integrerte pasient- og brukerforløp for eldre i hjemmetjenesten.

Prosjektoppsummering (metode, gjennomføring og virking):

God munnhelse har betydning for generell helse og livskvalitet. Dårlig eller redusert munnhelse kan føre til infeksjoner, smerter og dårlig ernæring. Hjemmeboende pasienter trenger samordnede og koordinerte helsetjenester, hvor gode tannhelsetjenester er en viktig del av pasientforløpet. Prosjektet skal derfor identifisere hva som hemmer og hva som fremmer tannhelsetjenester samt utvikle og teste en vitenskapelig modell for bedre samhandling mellom de ulike aktørene.

Nettside:

5. Helsefremmede samarbeid for å styrke arbeidsdeltaking

Prosjektperiode: 2019 - 2022

Prosjekteier og -leder: Vinje kommune og USN v/ Tore Norendal Bråthen

Samarbeidspartnere: Vinje kommune, NKARR, NTNU, Uni Research Helse, SOF, sør ved Heidi Haukelien.

SOFs rolle: Prosjektmedarbeider

Finansieringskilder: NFR forprosjekt

Mål og visjon med prosjektet:

Målet med prosjektet er å utvikle og dokumentere nye samarbeidsformer gjennom å utvikle tjenester som kan komme tidlig i en sykmeldingsperiode og styrke arbeidsdeltakelse for sykmeldte som står i fare for å bli langtidssykemeldt.

Prosjektet er et samarbeid mellom de tre kommunene Vinje (prosjekteier), Bamble og Fjord i samarbeid med forskningsinstitusjonene. De tre kommunene prøver ut ulike løsninger for å få realisert målsettingen. I tillegg legges det til rette for læring og kunnskapsutveksling på tvers av kommunene gjennom erfaringsforum og fysiske samlinger. Sentrale deltakere er NAV-kontorene i de tre kommunene, fastleger og kommunale tiltaksarrangører, Frisklivs-sentralen, avdeling for psykisk helse og rus og Frisk Bris.

Prosjektoppsummering (metode, gjennomføring og virking):

Prosjektet benytter seg av registerdata, kvalitative intervjuer, fokusgruppeintervjuer og spørreskjemaer

6. Individuell boligplan (IBP) - en helhetlig metode for en bærekraftig bo- og livssituasjon care in Norway

Prosjektperiode: 2020 – 2021

Prosjekteier og leder: Telemarksforskning v/ Geir Holtan Møller

Samarbeidspartnere: Sandefjord kommune ved Sissel Bekkelund og SOF, Sør ved Heidi Haukelien og Linda Madsen

SOFs rolle: Prosjektmedarbeidere

Finansieringskilder: Husbanken

Mål og visjon med prosjektet:

Prosjektets mål er å utforme en kunnskapsbasert og praksisnær modell for tverrsektorielt boligsosialt arbeid som kan tas i bruk i kommuner over hele landet. Den bakenforliggende ideen for IBP er at en trygg og god bolig og en god bosituasjon er grunnleggende for andre helsemessige, økonomiske, sosiale og velferdsmessige aspekt.

Prosjektoppsummering

(metode, gjennomføring og virking):

Prosjektet tar utgangspunkt i det pågående arbeidet i Sandefjord kommune hvor metoden Individuell boligplan (IBP) har vært under utforming og utprøving siden 2017. Metoden setter brukernes forutsetninger og ønsker i sentrum, og legger til rette for at tjenester fra relevante sektorer samkjøres.

Dette skal oppnås gjennom følgende delmål:

- Utforske, utvikle og dokumentere koordinatorrollen som en fremvoksende profesjon, herunder utarbeide en utfyllende rollebeskrivelse som både inneholder en teoretisk ramme og beskrivelse av det praktiske arbeidet i konkrete saker
- Analysere og utforske samarbeidsrelasjoner med og friksjoner i forholdet til andre tjenester. Målet er å utarbeide et dokument som beskriver relasjoner, friksjoner, årsaker og grunnlag for at det oppstår friksjoner. Dokumentet skal utgjøre et grunnlag for å gjøre systemendringer og/eller for beslutninger om strategiske veivalg i IBP.
- Fremskaffe kunnskap om hvilke forutsetninger som må/bør være til stede for å lykkes med den såkalte "leie-til-eie-strategien". Målet er å utarbeide et kunnskapsdokument med situasjonsbeskrivelser, og som angir økonomiske og andre forutsetninger. Dokumentet skal også beskrive hva slags strategisk arbeid som er aktuelt for å nå opp til gitte forutsetninger for å lykkes med leie-til-eie.

Telemarksforskning og Senter for omsorgsforskning, sør utnytter muligheten til både å studere og å bidra i den pågående utviklingen og utprøvingen av IBP i Sandefjord kommune og til å gjøre modellen overførbar til andre kommuner.

Publikasjoner:

7. Kommunal fengselshelsetjeneste og profesjonsetikk

Prosjektperiode: 2019 - 2023

Prosjekteier og -leder: UiA, v/ Terje Fredwall

Samarbeidspartnere: Åsne de Presno (UiA) og Inger Beate Larsen (UiA)

SOF rolle: Prosjektledelse

Finansieringskilder: Pronett, UiA (FoU-midler), Stiftelsen Fritt ord, Norsk faglitterære forfatter og oversetterforening

Mål og visjon med prosjektet:

I dette prosjektet ønsker vi å løfte frem sykepleierrollen i norske fengsler for et bredere publikum. Vi skriver først og fremst for studenter (særlig innenfor psykisk helsearbeid og sykepleie) og for den allmenne, interesserte offentlighet. Men prosjektet vil også være relevant for forskere, og for ansatte i kriminalomsorgen og de kommunale

helse- og omsorgstjenestene. Prosjektet vil resultere i et kapittel i en vitenskapelig antologi ("Verdier i konflikt", utgitt 2020) og i en vitenskapelig monografi (utgis 2023).

Prosjektoppsummering (metode, gjennomføring og virking):

Sykepleiere i fengsel har en sentral, men lite omtalt rolle i den norske kriminalomsorgshverdagen. De er ansatt av kommunen og skal sørge for at de fengslede får det helse- og omsorgstilbudet de har krav på. De går inn i fengselet med en profesjonsetikk som sier at de skal lindre lidelse, men har arbeidshverdagen i en institusjon som er preget av straff og kontroll, sikkerhet og mistillit. Dette prosjektet baserer seg på intervjuer med 16 sykepleiere i ni norske høysikkerhetsfengsler og gir et sjeldent innblikk i omsorgsarbeid i en lukket institusjon.

Publikasjoner:

Fredwall, T. E. & Larsen, I. B. (2020). Plikt til samarbeid, invitasjon til konflikt?: Sykepleierrollen i norske høysikkerhetsfengsel. I O. Lysaker & T. E. Fredwall (Red.), Verdier i konflikt: Etikk i et mangfoldig samfunn (s. 73-100). Cappelen Damm Akademisk.

8. MEDSAM. Modeller for medborgersamskaping

Prosjektperiode: 2019 – juli 2022. Prosjektets avslutningskonferanse finner sted i september 2022.

Prosjekteier og -leder: NORCE v/ Eugene Guribye

Samarbeidspartnere: Høgskulen i Vestlandet, NORCE, Senter for omsorgsforskning, sør, Trøndelag forskning og utvikling, MarselisborgCentret, Arendal kommune, Steinkjer kommune, Levanger kommune, Oslo kommune og Voss kommune. Fra Danmark deltar i tillegg Aarhus kommune og Sønderborg kommune. I prosjektet deltar også Norges frivilligsentraler og Friskus.

SOFs rolle: Per Gunnar Disch er Arbeidspakke leder

Finansieringskilder: NFR

Mål og visjon med prosjektet:

Det trengs en kunnskapsbasert utvikling av metodikker og verktøy som kan realisere myndighetens ambisjoner om innovative samskapingsløsninger på velferdsområdet på kommunalt nivå, i særdeleshet for å utvikle bredt medborgerskap. Ved hjelp av samarbeid med forskningsmiljøer som eksterne aktører, ønsker vi å unngå at offentlig sektor inntar et rent instrumentelt perspektiv på frivillig sektor. Det finnes en del forskning om frivillig innsats og frivillige organisasjoners rolle i samskapingsprosesser i Norge. Men vi trenger mer kunnskap om samskaping fundert i nyere utviklingstrender for frivillighet, samt om nyere teknologiske løsninger som verktøy i samskapingsarbeidet.

Forskningen skal bidra til å utvikle verktøy og metodikker for å skape møteplasser og kommunikasjonsplattformer,

medvirkningsprosesser, grep for å fremme engasjement og motivasjon, og modeller for frivilligsentralenes fasiliteringsrolle i samskapingen. Samtidig vil forskningen bidra til å etablere læringsnettverk for erfaringsdeling og innovasjon på tvers av kommunene. Dette er nødvendig for å overføre kunnskap på området.

Hovedmålet med prosjektet er å utvikle modeller for samskapingsprosesser mellom kommuner og innbyggere. Et delmål er å innhente kunnskap om relevante samskapingsprosesser i norske kommuner. Et annet delmål er å innhente kunnskap fra relevante samskapingsprosesser i danske kommuner. Et tredje delmål er å innhente kunnskap om Frivilligsentralenes potensielle rolle i samskapingsprosesser. Et fjerde delmål er å bidra til å utvikle læringsnettverk om samskaping på tvers av kommuner. Resultatene skal gjøre kommunene i stand til å iverksette innovative prosesser. De skal også gi tjenester og tiltak som er basert på og fremmer større grad av medborgerskap, og som bidrar til å sikre bærekraftige velferdsløsninger i et langsiktig perspektiv.

Prosjektoppsummering (metode, gjennomføring og virking):

Arbeidspakken som Senter for omsorgsforskning Sør har ledet har etablert et læringsnettverk på tvers av alle partnere i prosjektet, fasilitert gjennom kreative workshops, erfaringsutveksling, bilaterale møter og diskusjon av forskningsfunn. På bakgrunn av dette har arbeidspakken utviklet et kompetanseutviklings-program med mål om overførbare modeller for medborgersamskaping. Avslutningskonferansen er også planlagt i arbeidspakken og vil med bakgrunn i utfordringer med korona først finne sted i Aarhus i september 2022.

Nettside:

9. Voksenskole for personer med kognitiv svikt – et bidrag til livslang læring

Prosjektperiode: 2021-2023

Prosjekteier og -leder: Norske Kvinners Sanitetsforening

Samarbeidspartnere: Grimstad kommune, USHT Aust-Agder, Ålborg kommune

SOFs rolle: Evaluator

Finansieringskilder: Stiftelsen DAM

Mål og visjon med prosjektet:

Hensikten med prosjektet er å evaluere nytten/betydningen av Voksenskolen for personer med demens, revidere modellen "Voksenskolen for personer med Demens", utvikle og spre en manual for Voksenskolen for personer med demens.

Delmål 1. Evaluere livskvalitet, fysisk funksjon, og tilfredshet blant deltagerne ved Voksenskolen

Delmål 2. Evaluere pårørendes belastning ved og tilfredshet med Voksenskolen.

Delmål 3. Presentere resultater: Evalueringen skal danne grunnlag for diskusjon, og skal gi anbefalinger for forbedring av Voksenskolen for personer med demens, og anbefalinger for deltagere i Voksenskolen, for ansatte, pårørende, frivillige ved Voksenskolen og forskere fra SOF.

Delmål 4. Utvikle en replikasjonsmodell

10. Norwegian Vision in Stroke

Prosjektperiode: 2019 - 2024

Prosjekteier og leder: USN v/ Helle Falkenberg

Samarbeidspartnere: Senter for Omsorgsforskning, sør v/ Heidi Haukelien og Linda Madsen, Afasiforbundet i Norge, Drammen sykehus (Vestre Viken HF), Finnmarkssykehuset HF, Flekkefjord sykehus (Sørlandet sykehus HF), Göteborgs universitet, Haraldsplass Diakonale Sykehus, Helse Bergen HF, Hurdal syn- og mestringscenter, Indre Østfold kommune, Instituttet for blinde og svagsynede (IBOS), Johannes læringscenter voksenopplæring, Kongsberg kommune, Kongsberg sykehus (Vestre Viken HF), Kysthospitalet (Sykehuset i Vestfold HF), LHL Hjerneslag, Linnéuniversitetet, NAV Hjelpemiddelsentral Vest-Viken, Norges Blindforbund, Norges Optikerforbund, NTNU, Norsk forening for slagrammede, Oslo kommune Helseetaten, Oslo kommune – Oslo voksenopplæring Nydalen, Oslo kommune – Sykehjemsetaten (SYE), Oslo Universitetssykehus, Ringerike sykehus (Vestre Viken HF), Sunnaas sykehus, University of Applied Sciences Utrecht, University of Liverpool, Vikersund Bad Rehabiliteringssenter AS

SOFs rolle: Medlem av nettverk

Finansieringskilder: NFR

Mål og visjon med prosjektet:

NorVIS skal etablere et nasjonalt nettverk som skal implementere kunnskapsbasert forskning knyttet til synsproblemer etter hjerneslag i ulike deler av helse- og omsorgstjenestene. NorVIS er et ledd i oppfølgingen av den Nasjonale hjernehelseterapien 2019-2024.

Nettside:

11. The politics of a changing institutional ecology: coordination, prioritization and labour in Norwegian health, care and welfare

Prosjektperiode: 2019 - 2024

Prosjekteier og leder: Høgskulen på Vestlandet, Anette Fagertun

Samarbeidspartnere: alle SOF-sentrene, Vertsinstitusjoner for sentrene, Uni Rokkansenteret, University of California, San Francisco, Netherlands Institute for Health Services Research (Utrecht), Cardiff University, UK, Mittuniversitetet, Sverige, Aarhus Universitet

SOFs rolle: Prosjektmedarbeider/forsker

Finansieringskilder: NFR-ISP (institusjonsforankrede strategiske prosjekter)

Mål og visjon med prosjektet:

Dette institusjonsforankrede prosjektet skal utvikle feltet for tjenesteforskning gjennom multidisiplinære og tverrfaglige samarbeid og sammenliknende undersøkelser av helsetjenestepraksiser på alle nivå i den norske velferdsstaten. SOF, sør deltar i en arbeidspakke som skal utforske rollen til pårørende til personer med langvarige psykiske lidelser og deres relasjon til det formelle tjenesteapparatet.

Prosjektoppsummering (metode, gjennomføring og virking):

Gjennom kritiske, kvalitative studier – deriblant dokumentanalyser og semistrukturerte intervjuer med pårørende, dem de er pårørende til, personer i det offentlige tjenesteapparatet og representanter fra interesseorganisasjoner – utforsker vi tematikker som forløp, ansvarsforskyvinger og bærekraft. Prosjektet bidrar til å utvikle og fremskaffe kunnskap om hvordan pårønderollen endres i relasjon til samfunnsmessige, politiske og individuelle prosesser. Pårørende anerkjennes i økende grad som en ressurs for velferdsstaten, og det er dermed viktig å forstå hvilke implikasjoner dette har, ikke minst for dem som blir pårørende.

Arbeidspakken inngår i et stort prosjektnettverk som til sammen bidrar til å samle, fremskaffe og formidle kunnskap om helse- og velferdstjenester og til å utvikle metoder for dette.

12. Ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetansebehov i sykehjem

Prosjektperiode: Sept. 2021 – des. 2022

Prosjekteier og -leder: Senter for omsorgsforskning, midt, Nord Universitetet

Samarbeidspartnere: Alle de regionale SOF-sentrene

SOFs rolle: Gjennomfører hele prosjektet

Finansieringskilder: Helsedirektoratet

Mål og visjon med prosjektet:

En kunnskapsoppsummering som SOF tidligere har utarbeidet på oppdrag fra Helsedirektoratet (Andfossen m.fl., 2021) viser at det å utelate helsehjelp ofte forekommer i mange land. Det mangler imidlertid kunnskap om fenomenet i norsk kontekst. I dette prosjektet undersøker vi omfanget av ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetanse i sykehjem. Forskningsprosjektet inkluderer to delstudier. Første delstudium gjennomføres høsten 2021. Der gjennomfører vi en digital spørreundersøkelse blant ansatte i sykehjem. Hensikten er å undersøke forekomst og typer av ufullstendig helse- og omsorgshjelp, og å identifisere mulige sammenhenger mellom ufullstendig helse- og omsorgshjelp og karakteristika ved ansatte og sykehjemmet. Opplysninger om karakteristika ved sykehjem innhentes via en egen spørreundersøkelse til ledere i de sykehjemmene som deltar. Andre delstudium, en intervjustudie blant ledere i sykehjem, gjennomføres våren 2022. Her er hensikten å undersøke hvordan ledere håndterer balansen mellom pasientbehov, kompetanse og kapasitet i sykehjem.

13. Kommuneforskningsprogram (Kfp - utdanningsprosjekt)

Prosjektperiode: 2021-2022 er et pilotår

Prosjekteier og -leder: SOF, sør, Krisztina Czinki

Samarbeidspartnere: UiA, USHT-ene i Region sør, Østre Agder-samarbeidet, KS, kommuner i Region sør, SSHF

SOFs rolle: Prosjekteier og -leder

Finansieringskilder: UiA og SOF, sør

Kommuneforskningsprogrammet (KFP) gir en unik mulighet for masterstudenter ved Universitetet i Agder til å skrive masteroppgave knyttet til prosjekter som gjennomføres i kommunene i Agder. Prosjektet er basert på Community Based Participatory Research (CBPR) som tar utgangspunkt i aktuelle utfordringer i kommunene. Denne tilnærmingen styrker studiets relevans for arbeidslivet for studentene.

Mål og visjon med prosjektet:

Et sentralt mål med prosjektet er å bygge omsorgsforskningskapasitet i regionen. I tillegg planlegger SOF, sør workshops og e-læring til KFP-studentene. Slik kan masterstudiet fylles med viktige tema som kommunehelsepolitikk, CBPR og forskningsformidling. Målet er å øke forståelsen for forskning, implementering og påvirkning av politikk på kommunenivå. Et langsiktig mål med KFP er å inkludere UiA-studenter fra universitetets sju fakulteter og avdelinger.

Nettside:

Formidling

Fakta om publikasjoner:

SOF, sør har i 2021 publisert åtte vitenskapelige artikler, fire rapporter og kunnskapsoppsummeringer i Omsorgsbiblioteket og seks artikler i media. Også 2021 bar preg av pandemirelaterte avlysninger av arrangementer der vi vanligvis ville ha deltatt for å presentere kunnskap og nye forskningsresultater. Men formidlingsmulighetene i konferanse- og samlingsregi har tross alt vært større enn de var det foregående året. Noe formidlingsarbeid har dessuten kunnet skje digitalt.

Medarbeidere fra SOF, sør har gitt viktige bidrag om temaer av relevans for helse- og omsorgstjenestene på konferanser både på og utenfor vertsinstitusjonene våre, og både nasjonalt og internasjonalt. Vi har samarbeidet med Utviklingsstrenene for sykehjem og hjemmetjenester om en regional fagsamling om rus og psykisk helse blant eldre, med bidrag fra ansatte ved SOF, sør. I tillegg stod ansatte ved senteret bak flere vitenskapelige bøker og artikler som kom ut i løpet av året. Disse omhandler bl.a. sykepleie i fengsel, legevaktsamarbeid og spørsmålet om hvordan eldre forstår personsentrert omsorg.

I tillegg til slike fagfelleverderte, vitenskapelige bøker og artikler bidro ansatte fra SOF, sør til Omsorgsbiblioteket med én kunnskapsoppsummering om fysisk aktivitet i psykisk helsearbeid og én om kjerneelementene i Leve Hele Livet-reformen. Medarbeidere hos oss var medforfattere av rapporten om erfaringer med COVID-19 i norske sykehjem. SOF, sør stod også bak en rapport om forebyggende og helsefremmende hjemmebesøk til eldre. Sist, men ikke minst: Medarbeidere fra SOF forfattet og figurerte i en rekke kronikker og presseoppslag: Om sykepleiermangel i eldreomsorgen, konsekvenser av kommersielle velferdsleverandører, om å eldes som innvandrere i Norge og om pårørendeomsorg.

Mange av våre ansatte veileder ph.d.- og masterstudenter, og/eller underviser både på og utenfor vertsinstitusjonene våre om temaer av høy relevans for helse- og omsorgssektoren. Vi har dessuten brukt nettsiden vår <https://omsorgsor.no/> aktivt til å formidle informasjon til våre omgivelser om hva vi holder på med.

Se vedlegg 2 for presentasjon av alle våre publikasjoner i 2021.

▼ SOF-USN-UiA-USHT Agder vest project workshop mai 2021

▼ SOF-USHT samling 2021

Regionalt samarbeid med USHT-ene

Året 2021 var fortsatt preget av pandemien, og medførte noe lavere aktivitet både hos SOF, sør og ved de fire regionale USHT-ene (Agder øst, Agder vest, Vestfold og Telemark). Flere USHT-ansatte ble tatt ut til arbeid i tjenestene ved flere anledninger, og kommunene hadde generelt reduserte muligheter til å fokusere på USHT-prosjekter der noe annet enn Covid var hovedtema.

Til tross for disse utfordringene har senteret klart å ikke bare opprettholde, men endog forbedre kontakten og arbeidet med de regionale USHT-ene. Vi rekrutterte en vikar for ivaretagelse av noen av daglig leders oppgaver fra USHT Agder vest, noe som har vært positivt for forståelsen og samarbeid mellom partene.

Samarbeidet med USHT-ene fungerer svært godt. Kommunikasjonslinjene er gode, og veien fra idé til prosjekt og samarbeid er kort. Potensialet for prosjektsamarbeid både når det gjelder kunnskapsutvikling og formidling er stort. 2021 har gjort oss gode på digital kommunikasjon, og veien til kontakt har blitt kortere. Dette har styrket potensialet for videreutvikling av et allerede godt fungerende samarbeid.

Følgende aktiviteter med USHT-ene ble gjort i 2021:

- Videreføring av ni prosjekter
- Forskningsfaglig bistand (prosessveiledning, forskningsfaglig støtte, veiledning ved prosjektforberedelse)
- Felles arrangementer
- Månedlige kontaktmøter

Kvalitetsreformen "Leve hele livet" (2019-2024)

Leve hele livet er en kvalitetsreform for eldre. Reformen fokuserer på fem temaer: 1) Et aldersvennlig samfunn, 2) aktivitet og fellesskap, 3) mat og måltider, 4) helsehjelp og 5) sammenheng i tjenester.

Senter for omsorgsforskning (SOF) er det nasjonale fagmiljøet i Leve hele livet-reformen og én av aktørene i det nasjonale støtteapparatet for reformen. I 2021 og 2022 har SOF, sør bidratt sammen med de andre regionale SOF-ene med å videreutvikle, spre og implementere støtte- og veiledningsressurser, i tråd med regionale behov.

SOF, sør har vært en aktiv deltaker i og bidragsyter til arbeidsmøter og diskusjoner, og har som del av SOF-nettverket hatt medansvar for planlegging og gjennomføring av nasjonale konferanser og andre samlinger i regi av det nasjonale støtteapparatet.

SOF, sør har videre vært et faglig bindeledd mellom nasjonalt og regionalt støtteapparat i Agder-fylkene, Vestfold og Telemark. SOF, sør har sørget for at det særskilte veiledningsansvaret senteret har overfor USHT-ene ses i sammenheng med Leve hele livet-aktiviteter. Dette siste viser at SOF sitt mandat fra Helse- og omsorgsdepartementet ligger nært opp til de funksjoner som kan knyttes til vårt oppdrag i Leve hele livet-reformen.

Publikasjoner:

Nettside:

Vedlegg 1

Oversikt over alle forskningsprosjekter ledet av SOF, sør

ROMEO – Rus og mental helse og eldreomsorgens organisering

Prosjektperiode: 2019 - 2023

Prosjekteier og -leder: SOF, sør USN, Jorunn Rugskåra og Heidi Haukelien

Finansieringskilder: Norges Forskningsråd

Kartlegging av hvordan kommunene tilrettelegger for tro- og livssynsutøvelse for brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester

Prosjektperiode: 2021 - 2022

Prosjekteier og -leder: USN, Per Gunnar Disch

SOFs rolle: Prosjektledelse

Finansieringskilder: Barne- og familiedepartementet (BFD)

Connecting ORAL health – and home care services for patients receiving home care in Norway

Prosjektperiode: 2021 - 2024

Prosjekteier og -leder: TKS øst, UiO, Per Gunnar Disch (USN)

Samarbeidspartnere: NTNU Gjøvik, Sintef, Pensjonistforbundet, Høgskolen Innlandet, UiT, USHT, Humbolt-Universität zu Berlin, UiB, University of Groningen, VAR Healthcare

Finansieringskilder: NFR

Kommunal fengselshelsetjeneste og profesjonsetikk

Prosjektperiode: 2019 - 2023

Prosjekteier og leder: UiA, Terje Fredwall

Samarbeidspartnere: Åsne de Presno (UiA) og Inger Beate Larsen (UiA)

Finansieringskilder: Pronett, UiA (FoU midler), Stiftelsen Fritt ord, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening

Negative pasient- og brukererfaringer ved bruk av helsetjenester

Prosjektperiode: 2021-2024

Prosjekteier og leder: Alison Axisa Eriksen, stipendiat ved SOFS og ph.d. kandidat ved Institutt for helse- og sykepleievitenskap ved Universitetet i Agder

Samarbeidspartnere: Inger Beate Larsen, professor v/Universitetet i Agder og Terje Emil Fredwall, førsteamanuensis v/Universitetet i Agder Pasient-brukerombudet

Finansieringskilder: Prosjektet er finansiert av Universitetet i Agder

Vedlegg 2

Vitenskapelige publikasjoner

Arntsen, B; Torjesen, DO; & Karlsen, T-I (2021) Asymmetry in inter-municipal cooperation in health services – How does it affect service quality and autonomy?, *Social Science & Medicine*.

Disch, P. G. (2021). Omsorgspolitikken ABC. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 3(01), 64-66.

Haukelien, H. (2021). Aldring, eldreomsorg og den nye velferdsstaten. *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, (3-4), 179-195.

Hollister, B.A.; Yeh, J; Ross, L; Schlesinger, J; Cherry, D (2021) Building a Model of Advocacy: Improving the Dementia Capability of Managed Care Health Plans in California. *Journal of the American Geriatrics Society*.

Madsen, L. (2021). Kan et portforbud ved covid-19 begrunnes medisinskfaglig? *Tidsskrift for Den norske legeforening*. doi:10.4045/tidsskr.21.0105

Madsen, L. (2021). Kan et portforbud ved covid-19 begrunnes medisinskfaglig? *Tidsskrift for Den norske legeforening*. doi:10.4045/tidsskr.21.0105

Nilsen, E. R., Hollister, B., Söderhamn, U., & Dale, B. (2021). What matters to older adults? Exploring person-centred care during and after transitions between hospital and home. *Journal of Clinical Nursing*.

Topor, A., Fredwall, T. E., Hodøl, E. K. S., & Larsen, I. B. (2021). Before Recovery – A Blind Spot in Recovery Research?: Users' Narratives About the Origins and Development of their Mental Health and/or Addiction Problems. *Journal of Recovery in Mental Health*, 4(2), 29-47. Hentet fra <https://jps.library.utoronto.ca/index.php/rmh/article/view/36989>

Media

Disch, P.G. (2021) Er det du som skal skifte bleie på din gamle mor? <https://www.agderposten.no/meninger/er-det-du-som-skal-skifte-bleie-pa-din-gamle-mor/>

Fredwall, T.E. (2021) Forskningsetikk og grenseløs fengselsforskning. <https://khrono.no/forskningsetikk-og-grenselos-fengselsforskning/625495>

Haukelien, H. (2021) Det er en omsorgsløs politisk styring av eldreomsorgen. <https://sykepleien.no/meninger/2021/04/det-er-en-omsorgslos-politisk-styring-av-eldreomsorgen>

Haukelien, H. (2021) Krise i norsk eldreomsorg. <https://forskersonen.no/aldring-helsepolitikk-helsetjenester/krise-i-norsk-eldreomsorg-jeg-tissa-ikke-en-eneste-gang-pa-hele-vakta-jeg-prensa-ned-en-karbonade-uten-a-sette-meg-bare-for-energiens-skyld-mens-jeg-planla-neste-steg/1834111>

Karlsson, B, Haukelien, H. M.fl. (2021) Demokrati i trøbbel: En konsekvens av markedsstyring i offentlige tjenester. <https://blogg.forskning.no/psykisk-helse-og-rus/demokrati-i-trobbel-en-konsekvens-av-markedsstyring-i-offentlige-tjenester/1839563>

Havig, A, Hollister, B, Harrington, C. (2021) Kommersielle erfaringer: Hva skjer dersom vi former helsesystemet vårt etter land som har en stor andel kommersielle aktører? <https://klassekampen.no/utgave/2021-09-10/kommersielle-erfaringer>

Omsorgsbiblioteket
Danielsen, K. K. (2021). Fysisk aktivitet i psykisk helsearbeid-En oppsummering av kunnskap.

Dale, B & Westby, B. (2021). Forebyggende/helsefremmende hjemmebesøk til eldre på Agder - longitudinelt oppfølgingsprosjekt

Eliassen, M., Ambugo, E. A., Andfossen, N. B., Cappelen, K., Dale, B., Devik, S. A., ... & Sundsbø, A. (2021). Kjerneområder i Leve hele livet-reformen. En oppsummering av kunnskap om frivillighet, pårørende, medvirkning og digital kompetanse. Omsorgsbiblioteket.

Jacobsen, F. F., Arntzen, C., Devik, S. A., Førland, O., Krane, M. S., Madsen, L., ... & Aasmul, I. (2021). Erfaringer med COVID-19 i norske sykehjem.

Senter for
omsorgsforskning

• SØR